

OIKONOMICS

Revista d'economia, empresa i societat

Dossier especial: «25 anys d'Estudis d'Economia i Empresa a la UOC: reflexions en clau de futur» coordinat per María Jesús Martínez Argüelles i Joan Miquel Gomis López

25 ANYS D'EVOLUCIÓ EN UN CONTEXT DE CANVI

Funció financera: identificació d'escenaris de futur en un entorn d'adaptació permanent

Àngels Fitó Bertran

Professora sènior dels Estudis d'Economia i Empresa (UOC)

Jorge Mario Uribe Gil

Professor dels Estudis d'Economia i Empresa (UOC)

Joan Llobet Dalmases

Professor dels Estudis d'Economia i Empresa (UOC)

RESUMEN Amb motiu dels vint-i-cinc anys de la Universitat Oberta de Catalunya i dels seus Estudis d'Economia i Empresa, tres professors de l'àmbit de Finances de la institució fan una anàlisi de l'evolució de la funció financera i una projecció d'escenaris de futur per identificar reptes i oportunitats. Joan Llobet introdueix el tema a partir d'una visió acadèmica que s'ha anat adaptant als canvis substancials que s'han produït i que assumeix el repte d'afrontar els que venen. Per altra banda, l'article de Jorge M. Uribe recull els esdeveniments més importants dels darrers vint-i-cinc anys, per entendre com s'ha estructurat l'àmbit financer actualment. Per mitjà de la seva experiència, veurem com evolucionen aspectes concrets (valoració d'actius, gestió quantitativa del risc, etc.) fins a perfilar-se com són avui en dia. Finalment, Àngels Fitó descriu el context actual de l'àmbit financer, i n'estableix els condicionants i cap on es dirigeix en el futur.

PALABRAS CLAVE funció financera; docència; competències; valoració d'actius; gestió del risc; finances internacionals; professionals

25 YEARS OF EVOLUTION IN A CONTEXT OF CHANGE

Financial function: identification of future scenarios in a setting of permanent adaptation

ABSTRACT Due to the twenty-fifth anniversary of the Universitat Oberta de Catalunya and its Economic and Business Studies, three professors in the field of Finance from the institute perform an analysis of the evolution of the financial function and a projection of future scenarios in order to identify challenges and opportunities. Joan Llobet introduces the topic based on an academic vision that has adapted to the substantial changes that have occurred and

which takes on the challenge of facing the changes still to come. On the other hand is the article by Jorge M. Uribe, a compilation of the most important events of the past twenty-five years in order to understand how the financial field is currently structured. Through his experience, we will see how concrete aspects evolve (valuation of assets, quantitative risk management, etc.) in order to profile what they are like today. Finally, Àngels Fitó describes the current context of the financial field, establishing its conditioning factors and future direction.

KEYWORDS financial function; teaching; skills; asset valuation; risk management; international finance; professionals

Introducció: una visió acadèmica

Per: Joan Llobet Dalmases, director acadèmic del Màster Universitari en Direcció Financera de la UOC

Durant els darrers 25 anys, parlem de l'any 1996 en endavant, s'han produït canvis substancials en l'estudi i, sobretot, en l'enfocament de la funció financera. Aquest enfocament ha hagut d'evolucionar profundament per cobrir les necessitats que han anat generant els vertiginosos canvis que s'han anat produït al llarg d'aquest període (crisis, digitalització, canvis socials, globalització, etc.).

Per tant, l'acadèmia s'ha hagut d'anar adaptant per donar resposta a aquests canvis i formar professionals d'acord amb les noves demandes que s'han anat generant. D'una manera molt sintètica i precisa, es pot dir que la docència en l'àmbit de la funció financera, ha passat d'estar centrada en la comptabilitat pròpiament dita i a subministrar informació de manera unidireccional a la resta de departaments de les organitzacions per a la presa de decisions a convertir el flux d'informació en multidireccional i, per tant, formar part de la presa de decisions. Avui en dia, la formació acadèmica en aquest àmbit està obligada a donar una visió general i transversal de les organitzacions, lògicament, sense perdre de vista les implicacions financeres, de manera que faciliti la presa de decisions i contribueixi de forma efectiva en l'estratègia global, tant de present com de futur, de l'organització.

En aquest sentit, ja l'any 1997, Pérez Carballo *et al.* indicaven que l'interès per la funció financera va esdevenir fonamental quan va ser crucial generar, ordenar, planificar i distribuir els recursos necessaris per mantenir en moviment els subsistemes de producció i vendes, i quan les rutines comptables d'informació i anàlisi, en termes monetaris, del conjunt de transaccions i activitats de l'organització es van fer insuficients. Per tant, ja s'entreveia la necessitat d'aquest procés de canvi al final del segle passat.

Aquest nou rol de la funció financera, de gran valor estratègic per a les organitzacions, implica la corresponsabilització i participació de manera destacada en el procés de planificació estratègica, vetllant en tot moment perquè les polítiques fixades per la direcció general siguin les òptimes i sostenibles en totes les seves dimensions. Això significa que els equips de persones que assumeixen la funció financera s'han d'adaptar a la complexitat dels nous entorns per garantir que aporten a l'organització el valor afegit que s'espera.

L'acadèmia també ha evolucionat per donar cobertura a aquesta nova demanda. Les aportacions acadèmiques no només han de servir per transmetre coneixement per mitjà de l'anàlisi de la informació financera, de la planificació financera, i proporcionar eines de captació de fons per finançar les necessitats de l'organització, sinó que han de donar resposta als reptes de la direcció financera en un context global que requereix, a més, els coneixements anteriors, tant d'un conjunt d'habilitats interpersonals com d'un coneixement interdisciplinari de la posició que ocupa la funció financera dins de l'estratègia competitiva de l'organització.

En aquesta nova esfera de coneixements, atribucions i responsabilitats, apareixen noves exigències, pel que fa a competències professionals que modifiquen el bagatge de la persona que ha d'exercir aquesta funció. S'ha de tenir la capacitat per dissenyar, planificar i executar la funció financera que tingui en compte aspectes tan rellevants com la gestió del risc i el compromís social. Per tant, cal que s'incorporin en el disseny del *reporting* financer les necessitats informatives dels diferents grups d'interès de l'organització, que es desenvolupin les competències necessàries per liderar l'àrea financera de l'empresa, tenint en compte la seva posició emmarcada dins de l'estructura organitzativa i amb la finalitat de promoure'n la millora contínua, tenir present en tot moment el context internacional, i, per acabar, disposar de les eines d'anàlisi adequades.

1. Com ha canviat l'àmbit d'estudi de les finances de mercat durant els últims 25 anys?

Per: Jorge Mario Uribe Gil, professor dels Estudis d'Economia i Empresa

Seria impossible fer una revisió exhaustiva de l'evolució de l'estudi de les finances de mercat durant les últimes dues dècades i mitja, i aquest objectiu aniria molt més enllà dels meus coneixements sobre la matèria. Aquesta és tan sols una recopilació d'alguns temes rellevants per a la professió que he tingut l'oportunitat d'explorar per mitjà de la meua recerca i formació, i que han estat determinants per al desenvolupament de les finances com les coneixem avui. Aquests desenvolupaments coincideixen precisament amb els últims vint-i-cinc anys d'història des que es va fundar la UOC i estan en les línies de la valoració d'actius, la gestió quantitativa del risc, les finances internacionals i les macrofinances. Els temes més recents inclouen les finances verdes i les finances de la transició energètica.

En general, els vint-i-cinc anys més recents en l'àmbit han estat marcats per un gir cap a un enfocament fins i tot més quantitatiu en l'estudi de la disciplina, que ja es perfilava des de dècades anteriors, però que es va intensificar a mitjan dècada dels noranta. Aquesta nova onada empírica coincideix amb un fenomen més general en l'estudi de l'economia, i ha portat al fet que sorgeixin o se solidifiquin camps de coneixement com l'enginyeria o l'econometria financeres.

1.1. Valoració d'actius

A mitjan anys noranta, es van escriure diversos treballs clàssics en la professió, que van influir fortament en el futur d'aquesta. Per exemple, els estudis d'Eugene Fama i Kenneth French van obrir les portes de la valoració d'actius per deixar pas a un enfocament marcadament empíric, que busca entendre des de l'anàlisi de les dades per què algunes empreses obtenen més rendiments en borsa que altres. Això es coneix com l'estudi de la secció creuada dels rendiments i els seus determinants. Paradoxalment, aquest caràcter empíric va estar en gran part motivat per observacions des de les finances del comportament que contradeien els postulats de dècades anteriors en la professió, segons els quals els mercats sempre són eficients (també impulsats per Eugene Fama dues dècades abans, al començament dels setanta).

Als tres «factors» tradicionals proposats per Fama i French, és a dir, la relació entre l'empresa i el mercat, la mida de l'empresa i la ràtio del valor en borsa versus el valor en llibres, se'n van sumar molt aviat uns altres com l'impuls o el *momentum* de la cotització de l'acció, la liquiditat, la rendibilitat econòmica, o l'estratègia d'inversió empresarial. De fet, en aquestes dues dècades i mitja, el nombre de factors explicatius s'ha multiplicat any rere any, fins al punt que avui en disposem de centenars en l'arsenal de les finances empíriques, per tractar d'explicar les diferències en la secció creuada de les cotitzacions i és impossible parar esment a tots.

Per aquesta mateixa raó, en anys més recents, s'han vist grans esforços en la professió, concentrats a trobar maneres potents per destriar la preponderància d'uns factors explicatius sobre uns altres i aconseguir descartar aquells que probablement aporten poc a la fotografia global. En aquesta tendència, cal destacar l'aplicació de tècniques estadístiques com la validació creuada o altres pròpies de l'aprenentatge de màquines i la intel·ligència artificial, que es fan servir avui dia per condensar la informació proveïda en els grans volums d'informació que arriben al mercat, i que es tradueixen en indicadors d'acompliment, que han de ser resumits primer, per poder ser interpretats després.

1.2. Gestió quantitativa del risc

L'enfocament quantitatiu del qual he parlat abans s'ha convertit en la norma en termes de la gestió del risc financer. Des que J. P. Morgan va popularitzar el càlcul del valor en risc entre els banquers d'inversió, precisament l'any 1994, el desenvolupament de l'enginyeria financera i, en particular, el dels models de volatilitat ha estat vertiginós. L'enginyeria financera ha passat en poques dècades de la perifèria de la professió, en què destacaven els models de valoració d'opcions i de modelatge de tipus d'interès, populars ja a les dècades dels setanta i vuitanta, a estar directament en el centre dels programes de finances i MBA arreu del món.

De fet, ha estat tan gran el desenvolupament de l'àmbit que, avui dia, la quantificació i la gestió del risc constitueixen dues àrees diferents del coneixement financer i cadascuna consta de seqüències de cursos per separat. La quantificació s'enfoca més en l'ús de l'econometria financera i l'estadística per mesurar el risc, i de la mateixa manera en què la valoració d'actius s'ha especialitzat en l'anàlisi de secció creuada, la quantificació del risc ha crescut acompanyada de l'anàlisi de les sèries temporals, especialment dels models de volatilitat no constant. Mentrestant, la gestió del risc s'ha especialitzat en la valoració de productes derivats per a la seva cobertura. Això és necessari, atès el creixement vertiginós que s'ha registrat en aquest mercat, i les naturaleses molt diverses d'aquests productes, que avui dia tenen un mercat de milers de milions d'euros.

Per descomptat, la tipologia de riscos també s'ha ampliat durant aquests anys i el seu estudi ara abraça moltes facetes del risc financer, com ara el risc de crèdit, operacional, de liquiditat, de catàstrofe, etc. Tots aquests desenvolupaments han estat naturalment acompanyats d'importants canvis reguladors i l'homogeneïtzació de moltes normes internacionals i pràctiques reguladores, com les plasmades en els acords de Basilea, en el cas particular de la indústria bancària i acords anàlegs de solvència en la indústria asseguradora.

1.3. Finances internacionals

Si una cosa ha estat determinant en la formació de les finances modernes i la manera en la qual es relacionen amb altres àrees de l'economia durant els últims vint-i-cinc anys han estat les crisis financeres. Primer, les crisis de les economies emergents a la segona meitat dels noranta i després la crisi financera global entre el 2007 i el 2009. En menor mesura, també la crisi europea del deute sobirà del 2010 al 2014 aproximadament.

Les crisis dels mercats emergents d'Àsia, Rússia i Amèrica Llatina a la fi del segle passat van motivar l'auge dels estudis sobre contagi financer internacional i interdependències entre mercats. La professió ha canviat diverses vegades de parer aquests anys respecte a l'existència de contagi financer internacional, entès com l'aparició de vincles anòmals entre els mercats financers de dos o més països, que no s'expliquen per les relacions comercials, macroeconòmiques o polítiques entre aquests països, sobretot en èpoques de crisis.

Avui sabem que, de fet, la correlació en els mercats internacionals s'incrementa en èpoques d'estrès financer i, moltes vegades, aquest increment no pot ser vinculat a alguna raó més enllà del «sentiment» de mercat. Malgrat això, per evitar l'ambigüitat impregnada en el terme contagi, en la literatura més recent es coneix l'estudi de les interdependències de mercats com l'estudi dels efectes de «desbordament», o *spillovers* en anglès.

El contagi financer no ha estat l'única anomalia estudiada per les finances internacionals modernes durant aquests vint-i-cinc anys, ja que altres temes, per posar dos exemples populars, com el *home bias* en la inversió, o el biaix de descompte cap endavant en els mercats canviaris, també hi són presents. En el primer cas, es tracta que els inversors tendeixen a dipositar més recursos en les carteres dels seus propis països del que seria òptim d'acord amb els models de gestió de cartera. I el segon es refereix al fet que els inversors podrien, en teoria, realitzar estratègies de *carry-trade* per obtenir beneficis (manllevar en divises amb taxes baixes d'interès i prestar en divises amb altes taxes d'interès), i això és conseqüència que les taxes d'interès dels futurs del tipus de canvi prediuen malament el signe dels moviments futurs en aquest mercat.

1.4. Macrofinances i macroeconomia amb agents heterogenis

La crisi financera global, per la seva part, va acostar, fins al punt de fusionar, allò que havien estat dos camps de l'economia més aviat de desenvolupament independent amb els seus propis temes d'estudi i les seves pròpies eines matemàtiques: la macroeconomia i les finances. D'una banda, després de la crisi, es van popularitzar els models macroeconòmics que incloïen un sector bancari no trivial per explicar les fluctuacions agregades de l'economia. També es van adoptar en l'anàlisi macroeconòmica conceptes que havien estat d'estudi exclusiu en les finances, sobretot aquells propis de la microestructura del mercat. Aquesta fusió va resultar en una àrea molt vibrant que es coneix com a macrofinances. Els temes d'incertesa, aversió al risc variant, risc sistèmic i liquiditat agregada són ara en el centre d'aquests estudis, que també inclouen tòpics provinents de la literatura dels límits d'arbitratge, que s'ocupa

dels efectes que certes friccions tenen sobre el mercat, i impedeixen que aquests actuïn com s'esperaria, i les seves assignacions siguin menys que òptimes.

Des d'un punt de vista metodològic, gran part dels estudis teòrics en les macrofinances es caracteritza per utilitzar eines de càlcul pròpies de la valoració d'opcions (és a dir, equacions en temps continu) per plantejar i resoldre problemes de macroeconomia, que generalment s'havien abordat des d'altres perspectives matemàtiques, (és a dir, amb equacions en temps discret). Amb tot, es tracta d'un camp ampli i en plena evolució difícil de catalogar.

Els models recents de macrofinances, a més d'atorgar un paper preponderant al sector financer i als diners, també exploren les conseqüències de considerar poblacions heterogènies en l'economia, per exemple, agents amb diferents nivells de riquesa i, fins i tot, diferents preferències. En particular, a l'última dècada, ha cobrat força l'estudi de les conseqüències de l'excessiva concentració de la riquesa sobre les assignacions de mercat, el qual es reconeix com un dels principals problemes que afecten l'estabilitat de les economies modernes.

1.5. El futur de la professió

Els últims anys, s'ha vist el sorgiment de temes que prometen ser aquells que més força guanyin a les dècades esdevenidores. Aquests inclouen l'auge de les criptomonedes i el *blockchain*, a més de les seves aplicacions per al desenvolupament dels diners digitals; el *trading* algorítmic d'alta freqüència, que ha reemplaçat fins gairebé extingir els tradicionals *traders* de mercat que protagonitzaven les pel·lícules de Hollywood dels noranta, i també altres aplicacions de la intel·ligència artificial i, en particular, de l'aprenentatge profund per resoldre problemes financers.

Un tema d'especial rellevància i que prendrà sens dubte més força els anys que ens esperen és el de les finances verdes. La finances verdes són un conjunt d'estudis que van des de la compressió dels mercats d'energies renovables i el seu impacte en la formació de preus en els mercats d'electricitat fins a l'estudi dels efectes del canvi climàtic sobre els riscos que afronten els diferents actors financers en el mercat, incloent-hi els bancs i els governs. Aquests s'hauran d'adaptar, al costat de la resta de la societat, a un nou món en el qual la generació d'energia elèctrica es produeixi a partir de fonts sostenibles que no emetin gasos contaminants a l'atmosfera.

L'estudi de les finances és cridat així a tenir un paper clau, proveint les eines necessàries, no només per valorar els riscos financers de la transició energètica, sinó per permetre que aquesta es produeixi sense traumatismes i de manera justa, i per ajudar-nos a construir societats més inclusives i sostenibles.

2. El present i futur de la funció financera

Per: Àngels Fitó Bertran, vicerectora de Competitivitat i Ocupabilitat de la UOC

Els reptes planetaris als quals ens enfrontem, els avenços científics i tecnològics, la globalització i la mundialització, la urgència climàtica, l'increment de la longevitat, el desequilibri territorial, entre tants altres, configuren un escenari de riscos i oportunitats que alteren i reconfiguren les dinàmiques socials i laborals. En el context laboral i professional, l'allargament de la vida laboral, les xifres d'atur juvenil, la robotització o la capacitació digital, la gestió de la temporalitat, la retenció del talent, les noves fórmules organitzatives, la desintermediació i l'impacte de l'economia de plataforma posen en dubte els rols tradicionals dels diferents actors de l'entorn econòmic i social que, ara, sota una perspectiva ecosistèmica, han de redefinir les seves capacitats i models de col·laboració per aconseguir l'adaptació constant a un entorn en canvi permanent.

En aquest escenari de reptes complexos en què la tecnologia mediatitza les oportunitats d'adaptació, la funció financera en el si de les organitzacions, però també els serveis professionals que s'hi relacionen, també realitza un profund procés de transformació que demana noves competències en l'exercici professional de les persones i nous encàrrecs en el context organitzatiu.

En relació amb l'exercici professional, hi ha autors com Richard i Daniel Susskind (2015) que anuncien l'arribada d'una era postprofessional en la qual precisament els límits de les professions tal com les hem entès tradicionalment es

dilueixen en favor de noves fonts de generació de coneixement pràctic. L'avenç d'aquesta societat postprofessional es caracteritza pels aspectes següents:

- 1)** El final dels serveis professionals «artesans» i l'increment de solucions de personalització massiva, a més de la modularització de les tasques.
- 2)** La rellevància decreixent dels valedors del saber i la dilució dels límits professionals que fa que, en la presa de decisió financera, intervinguin prescriptors d'altres disciplines i nous referents com comunitats de pràctiques que assessoren a cop de clic.
- 3)** Una actitud més proactiva que fa que, de la mateixa manera que s'ha desenvolupat la medicina preventiva, també en l'àmbit de les finances, s'hagin habilitat mecanismes de prospecció que s'anticipen en la gestió de riscos i oportunitats.
- 4)** El repte d'allò que els autors anomenen «el més per menys» per tal de maximitzar la retorn de la inversió en serveis professionals en què la col·laboració i la tecnologia poden ser un disparador de processos més eficients i, per tant, menys costosos.

2.1. Els grans reptes

En aquest context, la funció financera ha de fer front a grans reptes. D'una banda, donar resposta a l'increment accelerat de la regulació i la demanda creixent d'una millora de la governança. Les noves regulacions en els sistemes de *reporting* avancen a gran velocitat i imposen nous formats i continguts que persegueixen un increment de la transparència i una corresponsabilitat més gran envers la resta d'actors econòmics i socials. La proliferació de nous estàndards i l'enduriment dels requeriments que determinen l'abast de la informació que cal revelar plantegen nous reptes per tal de, més enllà de complir amb les expectatives legals i socials, crear valor a partir d'aquesta visió estesa de la informació que cal recollir, analitzar i reportar. D'altra banda, els moviments globalitzadors també impacten en la planificació i l'execució financera. Els processos d'harmonització, d'externalització de serveis professionals, les transferències de tecnologia i els moviments tant de capital com de personal qualificat plantegen noves alternatives d'acció en la gestió de la informació, dels capitals i del talent. Finalment, l'impacte de les noves tecnologies i la necessitat de governar els processos d'automatització són potser el factor més determinant de tot aquest procés de metamorfosi. Els sistemes intel·ligents, o l'anomenada intel·ligència artificial, o la gestió basada en el tractament massiu de dades amplien la capacitat d'anàlisi històrica i prospectiva amb noves mètriques abans inabastables, ofereixen nous llenguatges visuals de la informació o permeten fer una avaluació més efectiva dels riscos i de les rendibilitats de les inversions. En definitiva, la potència dels algorismes permet processar grans volums de dades i detectar patrons complexos i canviants que permeten una presa de decisions més consistent, alhora que alliberen temps no valuós.

Davant d'aquest panorama de transformació radical de la funció financera, es fa necessari desenvolupar nous perfils competencials tant de les persones que l'exerceixen com de les organitzacions que l'integren. Pel que fa als professionals, al marge d'atributs que en aquest nou context s'intensifiquen, com la capacitat de lideratge, de treballar i d'influir en entorns multidisciplinaris, o d'integrar les noves tecnologies, pren un protagonisme especial la vinculada amb una actuació ètica i transparent. Havent esmentat el protagonisme creixent de l'algoritme en la presa de decisions, la capacitat de generar i transmetre confiança esdevé fonamental.

Pel que fa a les organitzacions i entenent que la funció financera actua en complicitat amb la resta de funcions empresarials i organitzatives, aquesta té el repte de contribuir proactivament al desenvolupament de les capacitats dinàmiques que han de permetre modificar o ajustar de manera continuada la base de recursos que garanteix una adaptació permanent a un entorn complex, canviant i incert. La capacitat de reconèixer el valor procedent de la nova informació, la capacitat col·lectiva de crear i d'assimilar nou coneixement o la velocitat de resposta davant noves oportunitats de producte o de mercat també són reptes per a la funció financera.

Finalment, i a tall de resum, cal destacar que aquest panorama de reptes i oportunitats, més enllà de maximitzar tant el valor de les persones com el de la tecnologia, requereix maximitzar la complementaritat entre ambdós: individus i màquines. En aquest sentit, caldrà tenir la ment oberta per abordar canvis profunds i alhora evitar posicions de defensa, o que només persegueixen millores incrementals. Tenint en compte que desconeixem l'impacte de la tecnologia a llarg termini, caldrà fer una aproximació flexible als seus avenços i encarar-los a manera d'oportunitat. Com diu l'economista del MIT David Autor «In medicine, law, finance, retailing, manufacturing, and even scientific discovery, the key to winning the race is not to compete against machines but to compete with machines» (Autor, 2015).

Referències bibliogràfiques

- AUTOR, David H.; DORN, David; HANSON, Gordon H. (2015). «Untangling trade and technology: Evidence from local labour markets». A: *The Economic Journal*, vol. 125, núm. 584, pàg. 621-646. DOI: <https://doi.org/10.1111/ecoj.12245>.
- FAMA, Eugene F.; FRENCH, Kenneth R. (1995). «Size and book-to-market factors in earnings and returns». A: *The journal of finance*, vol. 50, núm. 1, pàg. 131-155. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1540-6261.1995.tb05169.x>.
- FAMA, Eugene F. (1970). «Efficient capital markets: A review of theory and empirical work». A: *The journal of Finance*, vol. 24, núm. 2, pàg. 383-417. DOI: <https://doi.org/10.2307/2325486>.
- PÉREZ-CARBALLO VEIGA, Juan; Pérez-Carballo Veiga, Juan F. (1997). «Estrategia y Políticas financieras». A: *Boletín de Estudios Económicos*. (Book Review)
- SUSSKIND, Richard; SUSSKIND, Daniel (2015). *The Future of the Professions: How Technology Will Transform the Work of Human Experts*. Oxford University Press. DOI: <https://doi.org/10.1093/oso/9780198713395.001.0001>.

Citació recomanada: FITÓ BERTRAN, ÀNGELS; URIBE GIL, JORGE MARIO; LLOBET DALMASES, JOAN. Funció financera: identificació d'escenaris de futur en un entorn d'adaptació permanent. *Oikonomics* [en línia]. Març 2022, n. 17. ISSN 2330-9546. DOI. <http://dx.doi.org/10.7238/o.n17.2205>

Àngels Fitó

afitob@uoc.edu

Professora sènior dels Estudis d'Economia i Empresa (UOC)

Doctora en Economia i Empresa per la Universitat de Barcelona. El març del 2019, va ser nomenada vicerectora de Competitivitat i Ocupabilitat de la Universitat Oberta de Catalunya, càrrec de nova creació. Anteriorment, des de l'octubre del 2010, va ser la directora dels Estudis d'Economia i Empresa de la mateixa universitat. Durant anys, ha compaginat la investigació i la docència en temes relacionats amb la gestió econòmica i financera a diferents universitats espanyoles amb l'exercici professional en el mateix àmbit. La seva tasca docent ha estat reconeguda amb l'obtenció de diferents acreditacions de docència i d'investigació.

Jorge Mario Uribe Gil

juribeg@uoc.edu

Professor dels Estudis d'Economia i Empresa (UOC)

Doctor en Economia per la Universitat de Barcelona. Llicenciat en Economia per la Universitat del Valle i, en finances, per la Universitat de Santiago de Cali. Té un màster d'Intel·ligència Artificial per la Universitat Politècnica de Catalunya, i dos màsters d'Economia per l'Institut Universitari Europeu i la Universitat dels Andes. Professor dels Estudis d'Economia i Empresa de la UOC, és investigador principal en aquesta universitat del grup de recerca Finance, Macroeconomics and Management (FM2). Com a investigador, ha participat en diferents projectes i els ha liderat, entre altres, sobre la transmissió de la incertesa en els mercats financers globals, els riscos en els mercats d'energia i els associats amb el clima, els efectes de la política monetària, o l'envelliment de la població.

Joan Llobet Dalmases

jllibetda@uoc.edu

Professor dels Estudis d'Economia i Empresa (UOC)

Doctor en administració i direcció d'empreses per la Universitat Politècnica de Catalunya. Té un màster de Direcció Fiscal i Financera de l'Empresa i és llicenciat en Economia per la Universitat de Barcelona. Director acadèmic del màster universitari de Direcció Financera de la UOC. Professor dels Estudis d'Economia i Empresa de la UOC. Membre del grup de recerca Finance, Macroeconomics and Management (FM2). Durant anys, ha compaginat la docència en temes relacionats amb l'administració i la direcció d'empreses a diferents universitats amb l'exercici professional en el mateix àmbit.

Els textos publicats en aquesta revista estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement 4.0 Internacional de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los, comunicar-los públicament i fer-ne obres derivades sempre que reconegueu els crèdits de les obres (autoria, nom de la revista, institució editora) de la manera especificada pels autors o per la revista. La llicència completa es pot consultar a <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ca>.

